

tvím úřadu řečené země původu. K této úmluvě však ČSR dosud nepřistoupila a proto je mezinárodní registrace vz-ů u nás dosud neproveditelná.

Vz. zák. se zmiňuje o mezinár. smlouvách ještě v § 11, odst. 2, kde praví, že ustanovení jeho odst. 1 — o zániku práva výhradního používání vz-u pro jeho nepoužití — platí jen, pokud mezinárodními smlouvami není jinak stanoveno. Takovouto smlouvu měla ČSR před okupací jen s Německem, ta však byla vyhl. min. zahr. č. 27/46 Sb. prohlášena za zaniklou. S jinými státy zvláštní úmluva této otázky se týkající uzavřena nebyla.

Plnomocníci vlád zemí, které jsou členy Mezinárodní unie na ochranu živnostenského vlastnictví, uzavřely dne 8. 2. 1947 v Neuchâtelu dohodu o zachování nebo obnově živn. vlastnictví, dotčených druhou světovou válkou. Tato dohoda, spolupodepsaná také plnomocníky ČSR. Tato dohoda byla po ratifikaci uveřejněna ve Sb. z. a n. z 9. 10. 1947 pod č. 167 s tím, že nabyla pro ČSR mezinárodní účinnosti dnem 31. 7. 1947.

Se Sovětským svazem, jež není členem pařížské Unie, má ČSR zvláštní dohodu ze dne 25. 3. 1935, uveřejněnou pod č. 62/1935 Sb. Podle této dohody budou mítí příslušníci jedné smluvní strany mimo jiné také v oboru vz-ů a modelů stejné postavení jako vlastní příslušníci, pokud splní podmínky a formality, které jsou nebo mohou být v budoucnosti stanoveny zákony a nařízeními každé smluvní strany pro její vlastní příslušníky, aniž byli nucen bydlet nebo mít závody na území druhé smluvní strany. Podle vyhlášky min. zahr. věci č. 130/35 Sb. nabyla tato dohoda pro ČSR mezinárodní působnosti dnem 23. 6. 1935.

Literatura:

Málek: Zákony patentní, známkové a vz-ové, Praha, 1934; Lachout-Hradecký: Ochranné vz-y, Praha, 1934; Soutěž a tvorba, články: Vo-jáček: Reforma ochrany vz-ů v Československu, sv. I., str. 128; týž: Jest přípustná obnova zaniklých vz-ů?, sv. V., str. 14; týž: Výhoda práv třetích osob v unijní smlouvě, sv. VII., str. 35; týž: Výsledky londýnské mezistátní konference r. 1934 v oboru patentním a vz-ovým, sv. VII., str. 99; týž: K otázce reformy vz-ové ochrany, sv. VIII., str. 117; týž: Práva třetích osob v chystané mezinárodní dohodě, sv. XVIII., str. 1; Jarchovský: Vymezení rozsahu ochrany ochrannými vzory, užitnými vzory a patenty, sv. XV., str. 2, 20; týž: Ochrana vynálezů novými čsl. užitnými

vzory, sv. XVII., str. 57; Isay: Nový německý zákon o užitných vzorech, sv. IX., str. 145; Špírk: Užitný vzor, sv. XII., str. 145, 149 a sv. XIII., str. 1; týž: Důležitost zdůraznění všech znaků novosti předmětu (vynálezu) přihlašovaného k ochraně užitným vzorem, sv. XIV., str. 130; Volek: Zákony o mimořádných opatřeních v oboru ochrany známek a vz-ů, sv. XVII., str. 33; Bry: La propriété industrielle, littéraire et artistique, Paris, 1914; Loyer: L'exploitation et la défense des créations industrielles, Paris, 1915; Kohler: Musterrecht, Stuttgart, 1909; Osterrieth: Lehrbuch des gewerbl. Rechtsschutzes, Leipzig, 1908; Schulz-Adler: Schutz der Erfindungen, Marken und Muster, Wien, 1906; Kent: Wechselbeziehungen zwischen den einzelnen gewerbl. Schutzrechten, Festgabe für Kohler, 1909, str. 15—38; Isay: Patentgesetz und Gesetz betr. den Schutz von Gebrauchsmustern, Berlin, 1920.

Karel Koschín.

Zábavy a veřejné produkce.

I. Zábavy. — II. Veřejné produkce.

I. Zábavami se rozumějí z-y spojené s tancem, tedy z-y taneční. Právní základ této materie spočívá dosud na dekretu dvorské kanceláře z 12. května 1827, sv. 55., č. 60 sb. zák. pol. Podle tohoto dekretu nesmějí se pořádati bez úředního povolení taneční zábavy, veřejné plesy a reduty. Také domácí plesy mají být ve městech napřed ohlášeny policejnímu úřadu. Při povolování se má přihlížeti k povaze místa a pořadatelů. Dekret obsahuje dále trestní sankce pro přestoupení těchto předpisů a to nejen pro živnostníky a pořadatele, ale též pro publikum a hudebníky.

Povolování tanečních z-av bylo podle dekretu přiděleno policejním ředitelstvím a komisařstvím ve městech, na venkově politickým úřadům. Toto ustanovení bylo změněno obecním zřízením (§ 28 čes. o. z. a § 27 mor. a slez. o. z.), jež svěřilo mravnostní policii místní obcím. V tom smyslu byly vydány také výnosy ministerstva vnitra ze 14. 7. 1923 č. 75.675/6 ai 1922 a z 24. listopadu 1923 č. 53.325/15, jež vyjasnily otázku kompetence při povolování z-av. Ježto zákonem z 11. 7. 1947 č. 149 Sb. o národní bezpečnosti byly zrušeny býv. státní policejní úřady, vydal ministr vnitra vyhlášku ze dne 7. září 1947 č. 3700-26/8-47 24-Va/2, uveřejněnou v Úř. listě, I. díl/1947, pod č. 943 o převodu působnosti býv. státních policejních úřadů na místní národní výbory. Podle této vyhlášky budou úkoly národní bezpečnosti, mezi nimi i mravnostní

policií, pověřeny v místech zvláště jmenovaných v § 2 vyhlášky okresní národní výbory (jde většinou o pohraniční okresy), jinak tato agenda přechází na místní národní výbory, jež ji převezmou 1. dubna 1948. Jsou tedy nyní k povolování z-av příslušné jednak taxativně vyjmenované správní úřady národní bezpečnosti I. stolice (okresní nár. výbory), jednak od uvedeného data místní národní výbory.

Kromě této základní normy máme samostatnou partikulární úpravu jen ve Slezsku, kde byl vydán zemský zákon z 20. května 1894, č. 51 z. z. o tanečních zábavách. Vztahuje se jen na veřejné taneční z-y, t. j. takové, které se konají v místnostech otevřených nebo pod širým nebem, nebo které se na společné útraty účastníků anebo placením vstupného konají buď ve veřejných nebo soukromých místnostech. Taneční z-y, které mají povahu z-av domácích nebo rodinných, jsou z tohoto zákona vyňaty.

Obecním úřadům (nyní místním národním výborům) ukládá § 10 zákona, aby žádosti o povolení tanečních z-av vyřizovaly do 24 hodin.

Povolení se uděluje podle volné úvahy úřadu, který podle § 3 cit. dv. dekretu má přihlížeti k povaze místa i osobám pořadatelů. Ježto se taneční z-y pořádají zpravidla v místnostech hostinských, je třeba již při živnostensko právním schvalování hostinců přihlížeti k této okolnosti a předepsati ve smyslu § 54, odst. 2 živn. řádu vhodné podmínky, aby hostinské místnosti v tom směru vyhovovaly (viz na př. oběžník pražského místodržitelství z 3. září 1906 č. 124.351).

Pro taneční z-y platí různá omezení, nehledíc ovšem k policejní uzavírací hodině (§ 1 min. nař. č. 62/1855 ř. z. a příslušné zemské vyhlášky v jednotlivých zemích). Tak § 3 cit. slez. zem. zákona obsahuje ustanovení, že zemská vláda po dohodě se zemským výborem (dnes zemský národní výbor) může po slyšení příslušných obcí zakázati taneční z-y hned po výplatě mzdy v okresech továrních nebo hornických nebo v místech s obyvatelstvem převážně dělnickým buď úplně nebo na určitý čas. Zcela stejné ustanovení má zemský zákon moravský z 25. června 1912 č. 25 mor. z. z. Všeobecné zmocnění k omezení tanečních zábav v Čechách má oběžník zemské správy politické v Praze z 13. března 1925 č. 96.086-15A-255/2. Pro ta-

neční z-y platí zákaz podávání alkoholických nápojů komukoli — kromě piva a vína — a to i jako přísady k jiným dovoleným nápojům jako čaje a kávy ve smyslu zákona ze 17. února 1922 č. 86 Sb., resp. vl. nař. ze 13. června 1922 č. 174 Sb.

Přístup osobám mladistvým (do 16 let) je do tanečních z-av zakázán v Čechách nařízením místodržitele pro království České ze dne 4. dubna 1917 č. 31 z. z. o opatřeních proti zpustlosti mládeže. Ve Slezsku platí podle § 5 zákona č. 51/1894 z. z. pro děti školou povinné zákaz návštěvy tanečních z-av, ale též zákaz zdržovati se v blízkosti tanečních místností a nahlížení do nich. Osobám do 16 let je účast dovolena jen v průvodu rodičů nebo dospělých osob jimi zmocněných. Návštěva mladistvých do 16 let vůbec v tanečních z-ách je nyní všeobecně zakázána výnosem ministerstva vnitra ze dne 19. března 1947 č. j. 3504-8/1-47-7-Vb/2 (viz Věstník min. vnitra, r. 1947, str. 70). V tomto výnosu je rovněž připomínán zákaz podávání alkoholických nápojů při tanečních zábavách ve smyslu hořejších předpisů.

Výkon pořádkové policie při tanečních z-ách náleží v první řadě pořadatelstvu, které se však může obrátiti o pomoc k místnímu národnímu výboru, nestačí-li na udržení pořádku (§ 5 cit. dvor. dekretu). Příslušné trestní sankce jsou v § 8 dvor. dekretu a jsou určeny — jak byla o tom již zmínka — nejen pro pořadatele a hostinského, ale i tanečníky a hudebníky. Pro pořadatele a hostinského je při prvním přestupku sazba 10—100 Kčs, po druhé dvojnásobek prvního trestu a po třetí osobní nezpůsobilost k pořádání tanečních z-av. Pro pořadatele domácích plesů platí sazba od 20 do 200 Kčs, pro taneční hosty 4—20 Kčs, pro hudebníky, kteří hráli na zakázaných z-ách, trest vězení od 3 do 24 hodin, při opakování vězení až do 3 dnů. (K tomu viz však vl. nař. č. 57/1943 Sb. o sjednocení sazeb za správní přestupky).

Příslušné trestní řízení provádí předseda místního národního výboru se dvěma členy rady (§ 20 prozatímního organizačního řádu MNV, vyhlášky ministra vnitra z 10. září 1947, č. B-2510-1/9-47-II/2), resp. trestní komise, pokud byly zřízeny (§ 36 cit. proz. org. řádu). V okresech, kde mravnostní policie byla ponechána v rukou okresních národních výborů (viz shora cit. vyhlášku o převodu působnosti býv. stát. policejních úřadů), patří provádění trestního řízení těmto

okresním národním výborům jako správním úřadům národní bezpečnosti I. stolice.

Podle příslušných vojenských předpisů může posádkový velitel zakázati vojenským osobám přístup do tanečních z-av, které mohou působiti rozkladně na vojenskou morálku a kázeň. O zákazu uvědomí správní úřad národní bezpečnosti, kromě toho může zachování zákazu kontrolovati vojenskými hlídkami.

Předpisům o tanečních z-ách nejsou podrobeny taneční kursy, vztahují se však na maskarní plesy a z-y. Proti účastníkům v maskách, které by mohly ohroziti veřejný pořádek, bezpečnost, dobrý mrav nebo slušnost lze zakročiti podle čl. 3, odst. 2 org. zákona č. 125/1927 Sb. Průvody maškar po ulicích spadají pod pojem veřejných průvodů a je třeba vyžádati si pro ně příslušné povolení podle shromažďovacích předpisů (§ 3, nikoli § 5, zák. č. 135/1867 ř. z.).

II. Veřejné produkce jsou zásadně upraveny dekretem dvorské kanceláře ze 6. ledna 1836, č. 5, sv. 64 sb. zák. pol. a pod pojem v-ých p-í podle odst. 1 cit. dekretu jsou zahrnuty produkce kočujících družin hereckých (jinak viz nový divadelní zákon), provazolezců, gymnastů, potulných hudebníků, majitelů různých předmětů na podívanou. Pojem v-ých p-í byl postupně doplňován různými normami druhého i třetího řádu, jež se zabývaly úpravou této otázky. Tak na př. výnos ministerstva vnitra z 9. 19. 1883 č. ad 232 ai 1882 sem zařazuje kočovné herce, lidové zpěváky, hudebníky, kolovrátkáře, provazolezce, gymnasty, krasojedce, medvědáře, majitele kukátkových skříněk, loutkových divadel, kolotočů, kabinetů voskových figur, střelnice, přírodních kabinetů a abnormalit a kuriosit všeho druhu. Podle nařízení moravského místodržitelství z 21. 10. 1903 č. 69 z. z. spadá sem dále činnost osob živících se představeními z oboru mnemotechniky, počtářství, hádání myšlenek a pod., přednáškami, kejklářstvím, zápasnictvím, vzduchoplavbou, ekvilibristikou, uměním tanečním, představeními s nacvičenými zvířaty, předváděním zvěřinců, provozováním mechanických, optických a akustických přístrojů, houpaček, skluzavek, přístrojů k měření síly atd. Dnes ovšem výpočet těchto činností působí nannoze kuriosně.

Činnost spadající pod pojem v-ných p-í lze podle ustanovení cit. dvor. dekretu provozovati jen s úředním povolením,

jemuž se říká produkční licence. Od těchto licencí je třeba — jen obsahově — lišiti t. zv. žebrácké či žebravé licence, o nichž bude zmínka níže.

Žádost za udělení produkční licence zásadně vyřizuje zemský národní výbor, pokud nejde o licence pro jeden okres ve smyslu vl. nař. č. 186/1929 Sb., jež uděluje okresní národní výbor nebo i o místně rozsáhlejší licence na základě zvláštního zmocnění zemského národního výboru. Příslušné podrobné směrnice jsou ve výnosech, na př. pro zemi Moravskoslezskou z 11. září 1946 č. 26.109-II/12-46.

Žádost je třeba doložiti vysvědčením úředního lékaře, ježto osobám stíženým nakažlivou nemocí nelze licenci udělit, dále domovským listem a očkovacím vysvědčením nejen žadatele, nýbrž i členů rodiny a personálu (viz oběžník zem. úřadu v Praze ze dne 5. května 1934 č. 595.888-32B-141/33 ai 1933).

Licenci uděluje úřad na základě volné úvahy, přihlížejce ke všem konkrétním okolnostem, ve formě t. zv. licenční knížky, jejíž formuláře byly předepsány v zemi České výnosem místodržitelství v Praze z 30. října 1902 č. 228.632, pro zemi Moravskoslezskou pak oběžníkem zemského úřadu v Brně z 5. června 1931 č. 16.818/III-6/31, který byl nahrazen oběžníkem z 11. září 1946 č. 26.109-II/12-46.

Formulářů licenčních knížek je několik druhů podle povahy a místního rozsahu licence. Obsahují vždy poučení o základních povinnostech majitele licence.

Licence se uděluje zpravidla na dobu jednoho roku; jde-li o žadatele důvěry hodné, lze ji udělit na dobu delší, nejdéle však na tři léta. Obnovování licencí pro jeden politický okres nebo pro stálé stanoviště provádí podle vl. nař. z 18. prosince 1929 č. 186 Sb. příslušný politický úřad I. stolice. Zemský národní výbor může však zmocniti politické úřady I. stolice, aby prodlužovaly i licence, vztahující se na několik okresů nebo na celou zemi (viz na př. oběžník býv. zem. úřadu v Praze, který každoročně vydával takové zmocnění.) — O obnovování a provozování produkčních licencí platí výnos ministerstva vnitra z 19. 11. 1945 č. IV-2210-24/9-45-3-V/3.

Majitel licence, který ji chce provozovati v politickém okrese, musí před započatím činnosti opatřiti si visum příslušného okresního národního výboru (viz příslušné zemské normy na př. nař. mor. místodrž. z 21. října 1903 č. 69 z. z., shora

citovaný ministerský výnos a pod.). Při tom je třeba hlavně přezkoumati platnost licence. Prošlé licence se odeberou a zašlou úřadu, který je vydal. Je ovšem třeba zkoumati řadu dalších okolností, na př. zaplacení příspěvků nemocenského pojištění ohledně zaměstnanců podniku, dále zda nezaměstnává nedospělé děti (zák. ze 17. 7. 1919 č. 420 Sb.), zda majitel licence, členové jeho rodiny a personál byli v předepsaných lhůtách očkovaní, zda zaměstnání cizinci vyhověli předepsaným předpisům atd.

Před započítáním činnosti v některé obci je majitel licence povinen ohlásiti tuto okolnost místnímu národnímu výboru, který však neuděluje již povolení k výkonu licence, nýbrž jen bere na vědomí, že majitel licence ji bude v místě provozovati. Nemůže mu tedy výkon zakázati.

Pro žádosti o povolení hudebních produkcí je nyní předepsán nový postup oběžníkem ministerstva vnitra ze 4. prosince 1946 č. 2250-9/10-46-1-Vb/1 (Věstník min. vnitra r. 1946 č. 128), podle něhož se požaduje podání žádosti na zvláštních tiskopisech vydaných Ochranným svazem autorským v Praze. Hudebními produkcemi se tu rozumějí koncerty, taneční zábavy, čaje, kabarety a pod. at při hudbě reprodukované, zveřejňování hudebních rozhlasových programů v hostincích a jiných veřejných místnostech, reprodukování hudby ambulantními podniky a pod. Omezení kabaretních představení normuje výnos ministerstva vnitra z 20. 3. 1947 č. 2210-25/2-47-15-Vb/1.

Žebráckými licencemi se rozumějí povolení k činnosti osob, které berou dobrovolné odměny od obecnstva. Patří sem na př. hra na kolovrátek, tahací harmoniku, kytaru, dudy, gramofon, ariston a pod. Jde v podstatě o určitý druh produkčních licencí. Žebrácké licence patří dnes již historii, neboť jejich vydávání bylo zastaveno již za války a tato praxe se dodržuje i po osvobození. Jak název licence naznačuje, šlo vlastně o určitý druh žebroty úředně trpěné.

Pokud jde o právní povahu produkčních licencí, odkazuji tu na heslo Koncese, sv. II., str. 267 a n. K těmto vývodům bych připojil, že každá licence je správním aktem, tedy správní normou (viz mé Obecné pojmy správního práva, str. 75), třeba povahy hierarchicky hodně podřadné. Její obsah, přihlížíme-li k povinnosti formě obsahu právní normy, dá se vyjádřiti

jako povinnost tak, že povinností příslušných orgánů je majiteli licence nebrániti v provozu jeho činnosti. S tohoto hlediska pak je lhostejno, považuje-li se licence za akt deklaratorní či konstitutivní. Ostatně i celá tato tradiční distinkce správních aktů — sub specie pojmu správního aktu jako správní normy — je neudržitelná, protože v tom i onom případě jde o určitým způsobem formulovanou správní povinnost, ať se jí, jak se říká, nějaké právo „zakládá“ či jen „deklaruje“. Podle mého mínění v tom i onom případě je tu správní norma, rozdíl pak spočívá jen v odlišném způsobu slovního vyjádření. U aktu deklaratorního se klade důraz na prohlášení určité skutečnosti, jež je důsledkem příslušné správní povinnosti, na př. u vysvědčení o státní zkoušce se deklaruje, že kandidát udělal zkoušku s tím a tím prospěchem, ač s ožnění zkoušky tvoří jen skutkovou podstatu, jejímž normativním důsledkem je povinnost školské správy v tomto konkrétním případě k příslušným opatřením, na př. připuštění k další zkoušce po určité lhůtě a pod. Akt konstitutivní naproti tomu stojí blíže normativnímu pojetí, i když se tu klade důraz na vznik nového práva a nikoli povinnost. Byl to asi důvod účelnosti, že se vytvořily tyto dvě zevní formy správních aktů. Nesm se však nikdy zapomínati na jejich ryze právní základ. Domnívám se, že lze tímto způsobem všechny správní akty, ať konstitutivní či deklaratorní, převést na základní schema právní normy a vyjasniti tak ony teorie, jež se k tomuto problému vážou.

Literatura

Vyhnanovský, Licence a jiná policejní povolení, Praha 1936, Kompas, Dr. Josef Krejčí, Taneční zábavy, Naše samospráva r. 1935, str. 9 a 31; Mayrhofer, Handbuch für den politischen Verwaltungsdienst, Vídeň 1898, sv. 4., str. 1348 a n.; Pošváb, Správní právo, (výťah ze zvláštní části), II. vydání, 1947, č. 10.

Jaroslav Pošváb.

Zabírání bytů.

I. Zabírání bytů obcemi k účelům obytným.

A. Prozatímní úprava v letech 1917—1919.

Nedostatek bytových jednotek na konci první světové války měl za následek, že bylo vydáno několik nařízení, jichž účelem